

800? 'Amicus diu quaeritur, vix invenitur, difficile servatur'; necnon apostolo testante, medio mense sollicita mente considero qui dixit: 'Impossibile est sine fide placere Deo'. Etiam et Iunio. omnis amicitia, quae inter homines custodiri solet, sine fide procul dubio inanis est Hebr. 11, 6. vel magis nulla. Ideo caritatis officio fides iungenda est, ut semel coepta^a germanitatis concordia sollicita unanimitate perpetualiter nutriatur. 5

Misi Candidum vestrum¹, iubente domino meo^b David, cum libello contra adsertores adoptionis in Christo exarato², nesciens, ne forte quid novi ex prioribus pravitatis radicibus alicubi pululasset. Tu vero in fide catholica inviolata mente permanes habens semper responsiones paratas, quibus adversarius vinci possit. Et ut aliquid ludi cum tua loquar sapientia (solet enim quisque maxime suae artis uti 10 exemplis): Nauta^c tristia et laeta tempestati et serenitati comparat, bellator de armis disputat, grammaticus suae artis utitur suffragiis. Tu vero de grammatica tua profer regulas naturales, ostendens quaedam propria non eiusdem substantiae esse, cuius propria esse dicuntur. Nam propria^d dicimus nomina, non quae nostrae sint substantiae, sed quae specialem nostrae habent substantiae significationem. Terrarum 15 quoque possessiones proprias dicere solemus, quae nobis^e hereditario proveniunt^f iure: quae tamen longe a nobis alterius sunt substantiae. Quod et evangelico firmari Ioh. 1, 11. poterit exemplo, dicente evangelista de Dei filio: 'In propria venit et sui eum non receperunt'. Licet populus, de quo hoc dictum est, eiusdem non sit naturae, qua Deus est, tamen proprietatis nomine ab evangelista censebatur propter notitiam Dei, 20 quae diebus antiquis huic plebi tantummodo concessa est, dicente psalmista: 'Notus in Iudaea Deus et in Israel magnum nomen eius'. Dum in rebus humanis tam multa proprietatis nomine appellantur, cur in solo filio Dei haec proprietas non potest esse, ut sit proprius filius Dei, qui ex virgine natus est? qui solus inter omnes filios Dei hoc habuit proprium, ut una sit persona cum eo, quia aeternaliter ex Deo patre genitus 25 est, non alter et alter, sed unus et unus. Licet non unum et unum, quia alterius substantiae est divinitas et^e alterius humanitas. Totus tamen unus filius et proprius, homo Deus propter Deum, et Deus homo propter hominem, in utraque generatione proprius et perfectus filius Dei. Hanc fidem vestra veneranda credulitas firmiter^g teneat et fiducialiter praedicet. 30

Quia novi prudentiam vestram optime in dialecticis subtilitatibus eruditam esse, placuit paucas interrogationes dialecticae disciplinae huic nostrae cartulae iniungere, quibus evacuari possit adsertio adoptionis^h vel nuncupationis in Christo.

Interrogandumⁱ est, si omnis homo, qui anima et corpore constat, proprius sit filius patris sui. Si dicit: proprius, item^k interrogandum est, si anima ex patre 35 seminata sit sicut caro. Si dicit: non, inferendum est: quomodo proprius est in anima filius, si anima non est ex patre, sicut caro? Inferendum quoque est, quare in Christo non credat, filio virginis, proprietatem filii, quae in omni homine necessario credenda est.

Interrogandum est, an maior dignitas sit proprii filii vel adoptivi? Si dicit: 40 proprii, inferendum est, cur Christum secundi gradus filium esse credat.

Interrogandum est, si unus filius unius patris utrumque possit esse proprius et adoptivus. Si dicit non posse, inferendum est: nec Christus ullatenus credendus, qui una est certissime persona, proprius et adoptivus Dei patris filius.

^a) copta multo post corr. coepta T*. ^b) omino meo alia manu in loco raso T*. ^c) Nauta — comparat 45 suppl. manu aequali in marg. infer. T*. ^d) pria post suppl. T*. ^e) om. T*. ^f) perveniunt Q. ^g) firmiter post corr. firmiter T*. ^h) optionis H, T*, ubi multo post additur ad. ⁱ) Interrogationes ad marg. T*. ^k) em alio atram. in loco raso T*.

1) Candidum seu Wittonem a. 800. apud Alvinum commoratum esse discimus ex epistola 193 p. 320. 2) Adversus Felicem libros VII, cf. supra p. 233 n. 4. 50